

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za ino-
meštvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorčič-
evi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sreda 20. januarja 1937

Cena posamezni številki din 150

Država in tujski promet

Za agrarno pasivno Slovenijo, ki poleg tega ne more popolnoma izkoristiti ne svojega lesa, ne premoga, ne vodnih sil, je tujski promet zadnje sredstvo, da gospodarsko popolnoma ne propade. Da pa se tujski promet razvije, za to ne zadostujejo le lepe pokrajine, temveč je treba v lepi pokrajini tudi tuju pripraviti ono udobje, da bo lepoto pokrajine v resnici užival, ne pa da mu bo jeza nad raznimi neveselostmi zagrenila vsako veselje.

Prvi pogoj za uspešen razvoj tujskega prometa, to je dostop v turistične kraje, ni pri nas izpolnjen in prav žal nam je, da ne moremo konstatirati nič drugega,

Železniška zveza Slovenije z morjem, ki bi se morala začeti graditi že pred več ko 10 leti in za kar je bilo tudi najeto z vsemogočimi klavzulami za varovano Blairovo posojilo, še danes ni v gradnji. Milijone in milijone, desetine in desetine milijonov smo zaradi tega vsako leto že izgubili na tujem prometu in tudi na tovrnem. A še se ne začne graditi ta železnica! In z avtomobilskimi cestami je poglavje natančno tako

Drugi bistveni pogoj za razvoj tujskega prometa so dobri hoteli in dobra prenočišča. Ze dolgo pred vojno so zato v Ljubljani ustanovili posebno hotelsko družbo, ki je zgradila v Boš. Bistrici par hotelov in s tem odprla Bohinj tujskemu prometu. Tudi naš Bled se je potrudil, da zgradi potrebno število najbolj moderno urejenih hotelov. Izkrvavel je skoraj denarno pri tem, a doživel ni niti najmanjše državne podpore. In vendar je vsa Jugoslavija imela dobička od tega, ker je bil Bled v resnici do-
rasel za zahteve modernega tujkega prometa. In še pred nedavnim časom smo brali, kako velike dohodke je imela država od tujkega prometa in te dohodke je v prav znatnem obsegu omogočil tudi Bled.

Pred leti se je odločujočim gospodom v Beogradu predlagalo, da

Industrija kamna in marmorja v Subotici je prenesla svoj sedež v Beograd.

Sovjetska »Pravda« piše, da je bila sovjetska plačilna bilanca Rusije v preteklem letu kljub velikemu uvozu aktivna. Vse zlato, ki ga je Rusija lani proizvela, je moglo ostati doma, poleg tega pa so ostale Rusiji za višek izvoza še devize.

Poskusi z novimi francoskimi hidroavioni, ki lete 300 km na uro in katerih akceljski radij znaša 2000 km, so se zelo obnesli.

Ossietzky, znani pacifist, ki je dobil lani Noblovo nagrado za mir, je še vedno zaprt. Odposlanci angleških in norveških pacifističnih družb, ki so ga hoteli obiskati, niso mogli priti do njega, mesto tega pa dobi poziv, da takoj zapuste Nemčijo.

Med pepelom so našli na pogo-rišču kristalne palače v Londonu kup starega papirja, ki ni pogorel. Vse drugo je pogorelo. Da bo stvar še bolj čudna, je bil ta papir do-
ločen, da se pokuri v peči, v bli-
žini katere je bil shranjen.

Turčija je oprostila plačevanja carine uvoz gradbenega lesa in železniških pragov iz Rumunije.

Širite »Trgovski list«!

bi se z državno pomočjo ustanovila velika hotelska družba, ki bi postavila moderne hotele v vseh krajih Slovenije, Hrv. Primorja in Dalmacije, kjer takšnih hotelov primanjkuje. Čeprav je jasno, da nikdar ni misliti na to, da bi se mogel razviti tujski promet tudi v vzhodnejših krajih, dokler ni urejen v zapadnejših, vendar kljub temu ni bilo iz tega predloga nič. Tudi drugi pogoj za razvoj turističnega prometa ni bil izpolnjen.

Tretji pogoj za razvoj turističnega prometa so tudi dobre telefonske in poštne razmere. Žal moramo konstatirati, da se je tudi v

tem pogledu storilo mnogo pre-malo. Ali ni nezaslišano, da nima Maribor prave direktne zveze z Zagrebom in Beogradom, kakor je moral konstatirati na seji bano-vinskega turističnega sveta pred-sednik mariborskega združenja g. Pinter? Tudi tretji pogoj za raz-voj turističnega prometa ni bil iz-polnjen! In tako naprej bi morali konstatirati še za celo vrsto dru-gih pogojev, ki omogočajo tujski promet.

Kaj pa se je torej storilo za tuj-ski promet?

Priznati moramo, da so občine, banovina in zasebna iniciativa sto-

riše mnogo!

Sarajevska zbornica o likvidaciji kmetskih dolgov

Na zadnji plenarni seji trg-industrijske zbornice v Sarajevu se je razpravljalo tudi o uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov. Glavni tajnik zbornice dr. Besarović je v svojem referatu konstatiral, da je osnovna misel te uredbe, da se dolgovi kmetskih

dolžnikov linearno znižajo za 50%. Zahteva zbornice pa je bila, da se izvede kmetska zaščita individualno. Ker se to ni zgodilo, uživajo zaščito tudi dolžniki, ki zaščite sploh niso potrebni.

Sedanjo uredbo bi bilo treba po mnenju referenta izpopolniti čim prej z raznimi dodatnimi določili. Tako bi se moral določiti minimalni znesek, ki ga mora plačati kmetski dolžnik za blagovne kredite na 1000 din, ne pa na 250 din. Zaščita bi morala veljati le do zneska 50.000 din, ne pa do 500.000 din.

Zasedanje banovinskega turističnega sveta

Predlogi za dvig našega turističnega prometa

Kot prvi banovinski turistični svet, ki je bil ustanovljen na podlagi uredbe o pospeševanju turizma, se je sestel turistični svet Dravske banovine. Ban je tudi že imenoval člane novega sveta in predpisal tudi njegov poslovnik. Prva seja banovinskega turističnega sveta je bila v ponedeljek. Sejo, katere se je udeležilo nad 50 članov sveta, je otvoril

ban dr. Natlačen.

Po pozdravu navzočih se je uvodoma najprej spominjal dela nekdanjega tujsko-prometnega sveta, ki ga je ustanovil kot predsednik oblastne samouprave l. 1929. Sedaj smo po tolikih letih dobili banovinski turistični svet. Čeprav ima svet le posvetovalno pravico, vendar bo z veseljem sprejel vsak iniciativni predlog sveta, če bo le

Tujski promet v Sloveniji

bi bil zadovoljiv, če bi vladale normalne razmere z državami, iz katerih prihajajo k nam letoviščarji. Toda vedno nastopijo, če že ne takoj v začetku sezone, prav gotovo pa sredi sezone zapreke, da se dotok tujcev ustavi. Zato nikdar ne moremo računati z dobro sezono.

Statistika navaja za l. 1936. 179 tisoč 287 gostov ter 999.200 prenočin. (Tu pa so všteti tudi vsi jugoslovanski gosti.) L. 1935. je bilo 205.507 gostov z 1.019.851 prenočinami. Število tujih gostov je naraslo za 2159, domačih pa je padlo za 28.379. Ta statistika pa ni čisto pravilna, ker je v banovini samo 73 krajev, ki so proglašeni kot tujsko-prometni in samo ti so zavezani, da vodijo tujsko statistiko. Samo teh 73 krajev je tudi poslalo podatke, dočim so jih leta 1935. poslali 104 kraji. Poleg tega pa je še okrog 100 drugih krajev, kamor zahajajo tujci in ki v statistiki tudi niso upoštevani. Da ni več krajev, ki so priznani kot turistični, je vzrok tudi v tem, ker se ljudje tega priznanja branijo, ker se s priznanjem poviša tudi zgradarina, in sicer za vse hiše, če bivajo v njih tujci ali ne. Statistika navaja zato za najmanj eno tretjino prenizko število gostov. — Napačno je tudi, da železniška uprava ne priznava vozne ugodnosti za vse kraje, ki so priznani kot turistični, temveč le za one, ki leže 700 m nad morjem.

Lanska sezona je zelo trpela zaradi slabega vremena. Izračunati finančni efekt lanskega tujkega

izvedljiv. Turistični svet naj pri-nese novih pobud in zato prosi vse člane, da se z vso vnemo po-svetijo napredku našega tujkega prometa. Slovenija sicer po zaslu-gi zasebne iniciative prednjači v organizaciji tujkega prometa, to-da še vedno je mnogo neizvršene-ga. Tako je treba še naše pogos-linstvo dvigniti. Zahvaljuje se časopisju, ki zvesto podpira vse, kar je v korist tujskemu prometu. Banska uprava bo z veseljem pod-pirala vsa koristna stremjenja za dvig našega turizma, in sicer tako materialno kot moralno z vso svojo avtoriteto. Zeli, da bi bilo prvo za-sedanje banovinskega turističnega sveta čim bolj plodovito.

Sledilo je poročilo načelnika od-delka za trgovino, obrt in indu-strijo dr. Marna o tujskem prome-tu v Sloveniji.

Glavne ovire tujkega prometa so:

Nekatere države ne dajejo svo-jim državljanom dovolj deviz za bivanje v tujini. Tako so zaradi tega izostali nemški turisti l. 1935. in l. 1936.

Slabe ceste, od katerih so zlasti slabe državne ceste, so nadaljnja in vedno večja ovira, kakor se po svetu vedno bolj širi avtomobilizem. Gradnja avtomobilske ceste Ljubljana—Sušak naravnost kri-či, prav tako gradnja ceste št. IIj—Maribor.

Tudi naše gostinstvo ni na višku

V mnogih turističnih krajih manjka vodovod, ni kopaljšč, kanalizacije in električne razsvetljava. Tudi zdravstvene razmere niso povsod ugodne. Za razvedrilo tujcev je mnogo preslabo poskrbljeno.

Referent smatra za velik napredek, ker se je z uredbo o turizmu uvedla enotna organizacija tujkega prometa v državi. Izšel je tudi pravilnik o proglašanju turističnih krajev ter pravilnik o pobiranju in razdelitvi prenočninskih taks. Tudi pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami se upošte-vajo turistični interesi.

Za propagando

sta skrbeli obe tujsko-prometni zvezi, razna društva in zasebna

podjetja. Banska uprava je sode-lovala pri skupnih oglasih, zlasti v angleških listih, ker je skušala naša propaganda privabiti lani predvsem angleške goste. V ta namen sta izdali obe zvezi v an-gleščini pregled vseh slovenskih zdravilišč in letovišč. Ves propa-gandni material je veljal nad 400 tisoč din, od katerih odpade na obe zvezi skoraj tri četrtine.

Ni mogoče propagirati v tujini krajev, ki nimajo vseh pogojev tu-di za razvajene tujce.

Banska uprava je moralno in gmotno podpirala tujski promet ter je bilo v ta namen določenih v proračunu 458.000 din. Ta znesek se je potrošil že koncem tretjega četrtletja, kar je dokaz, da treba izdati še več za tujski promet. Po-sebno agilni sta bili obe tujsko-prometni zvezi, katerima bi se mo-rala subvencija zvišati. — Banska uprava je nadalje subvencionirala planinstvo, prispevala za vzdrževanje koč in napravo novih mar-kacij, pospeševala zimski sport ter podpirala razne prireditve.

Poleg te direktne podpore pa je banska uprava mnogo storila tudi indirektno za naš tujski promet. Za ceste, razne higienske naprave, za razna hidrotehnična dela, za gozdarstvo itd. je izdala mili-jonske zneske.

Tudi v svojem uradnem delo-krogu je ščitila turizem, kjer je le mogla. Izdelala je nadalje pravil-nik za banovinski turistični svet, vodila tujsko prometno statistiko, nadzirala smotrno uporabo turi-stičnih davščin itd. Pokrenila je asanacijo Dolenjskih toplic in

Rimskega vrelca, skrbela za izde-lavo regulacijskih načrtov za turi-stične kraje ter stalno pospeševa-la vse, kar je bilo v korist tujske-mu prometu. Priredila je več tuj-sko-prometnih tečajev, se trudila, da se priznajo znižane železniške tarife tudi krajem, ki niso 700 m nad morjem, skrbela za čistost naših rek, vplivala, da so naši leto-viški kraji bolje oskrbljeni s sad-jem, da se železniški promet prilagodi tujskim potrebam. Zlasti pa se je trudila, da se zboljša cestno omrežje, da se izpopolni telefon-ski promet ter je mnogo storila tudi za elektrifikacijo naše deže-le. V novem banovinskem prora-čunu bodo tudi krediti za tujski promet še povečani.

Program za bodoče

Predvsem moramo opozarjati centralno oblast na zunanje ovire, ki preprečujejo dotok tujcev. Zelo pereče je tudi vprašanje devalva-cije tujih valut, kar nam more le-tos silno škodovati. Naša propa-ganda se mora tehnično zboljšati. V tujih listih so umestni le kolektivni oglasi. Ustvariti moramo močne privlačnosti za tujce: med-narodne tekme, ljubljanski vele-sejem in mariborski teden ne za-dostujejo. Vsi tujsko prometni kraji pa morajo tudi sami dati potrebne iniciative za zboljševanje. Brez te iniciative tudi banska uprava sama ne more storiti vse potrebno.

Svoj dosedanji program pa bo banska uprava izpolnjevala tudi v prihodnjem letu ter ga po možno-sti še izpopolnila.

Debata

Po referatu dr. Marna je ban otvoril debato.

Mariborski podžupan g. Žebot je poudarjal nujno potrebo izgradnje ceste št. IIj—Maribor—Celje. Dr. Debevec je predlagal, da se zahteva od nekaterih gostov zdravniško izpričevalo in da se prepo-ve gostom z odprto tuberkulozo obisk letovišč. Dr. Žižek je govoril o subvencioniranju turističnih ustanov po določenih nove uredbe o pospeševanju turizma, g. Pečar iz Kranjske gore je govoril proti previsoki zgradarini, ki jo morajo plačevati prebivalci letoviških krajev, dr. Gross iz Novega mesta se je zavzemal za popravilo ceste

Straža—Toplice, g. Loss iz Mari-bora je tudi obravnaval pereči problem naših cest, dr. Pretnar pa je iznesel želje naših planincev in njihovih stališč do turističnih vprašanj. Poudaril je, kako mnogo je storilo SPD za turizmo ter pro-sil, da se subvencionira tudi knji-ga o naši planinski flori, ki jo na-merava izdati društvo.

Ban dr. Natlačen je nato poja-snil prizadevanje banovine za iz-boljšanje cestnega omrežja in spo-ročil, da so že napravljeni, delo-ma pa še bodo, načrti za moder-nizacijo cest iz št. IIja preko Ma-ribora in Ljubljane do Sušaka, za cesto iz Ljubljane—Novo mesto—Zagreb in od Ljubljane do Planine.

Podrobneje je poročal o delu banske uprave za zboljšanje cest načelnik tehničnega oddelka inž. Skaberne.

Upravitelj zdravilišča v Rogški Slatini Ivan Gračner je nato po-dal lep referat:

O ustanavljanju turističnih odborov

v vaseh. Njegov referat je bil en sam opomin, da se ti odbori ne smejo ustanavljati na centralistični podlagi, ker bi to povzročilo le nepotrebne stroške in privedlo v preveliko birokratizacijo turistične službe. Iz njegovega tehtnega referata posnemamo nekaj najbolj merkantnih ugotovitev.

Tujski promet postaja vedno bolj kompliciran, zato je tudi vedno bolj važno vprašanje njegove organizacije. To se more rešiti na podlagi decentralizacije in privatne iniciative ali pa na centralistični podlagi.

Da se reši to vprašanje, je izdalo trg. ministrstvo uredbo o pospeševanju turizma (»Službeni list« z dne 11. marca 1936), ki le malo upošteva načelo samouprave. S to uredbo preide vse delo za pospeševanje tujškega prometa na krajevne turistične odbore, ki prevzamejo tudi naloge sedanjih tujskoprometnih organizacij. Bati se je zato zastoja v pospeševanju turizma, ker bo zasebna iniciativa prenehala, turistični odbori pa še ne bodo imeli potrebnih izkušenj.

Naloga današnje seje je tudi ta, da prouči pravilnik o sestavi in delovanju krajevnih turističnih odborov, ki je bil sestavljen na podlagi uredbe. Vsi zainteresirani organi v naši banovini so označili ta osnutek kot nesprejemljiv. Zato se je vedno zahtevala izprememba uredbe in se tako dolgo, dokler se ta izprememba ne izvrši, zainteresirani krogi tudi niso hoteli spuščati v debato o tem pravilniku. V resnici bi bilo tudi v korist stvari, če bi vsebovala uredba le okvirna določila, vse podrobnosti pa bi se prepustile iniciativi banovin, ker so pač razmere v vsaki banovini različne. Vendar pa ministrstvo vztraja na izvedbi uredbe ter je tudi že izdalo dne 21. decembra 1936 na njeni podlagi pravilnik o proglasitvi turističnih mest ter o načinu plačevanja in razdeljevanja taks za bivanje tujcev. Moramo zato računati z dejanskim pravnim stanjem.

Delokrog turističnih odborov je predpisan že z uredbo, vendar pa je dano banu pooblastilo, da izda natančnejše določbe o sestavi in delu teh odborov ter o pobiranju taks.

Pravilnik, o katerem naj danes razpravljamo, je sestavljen sicer zelo podrobno, vendar ga je treba še močno predelati, da bo uporabljiv.

Po uredbi in tudi po obč. zakonu spada delo za pospeševanje turizma v delokrog občin. Zato turistični odbori ne bi smeli biti samostojne pravne osebe, temveč samo organi občin. Po pravilniku pa imajo deloma čisto samostojen delokrog, deloma pa se naslanjajo na občine. Trenja so zato neizogibna. Vendar pa mora občina financirati odbore, in zato naj ima tudi pravico, da jih kontrolira. Turistični odbori naj bi bili le posvetovalni organi občin.

Uredba nadalje predvideva, da imajo odbori prave pisarne, ko bi to delo mogle prevzeti občinske pisarne, in bi odpadli vsi nepotrebni novi stroški.

Posebno poglavje tvori vprašanje zdraviliških komisij, ki so se ustanovljale za vsak kraj s posebnim dež. zakonom. Te zdraviliške komisije so pobirale posebno takso, a tudi skrbele za godbo, zabave, reklamo itd. Sele prav poseben pa je bil položaj zdravilišč v Dobrni in Rogaški Slatini, kjer sta naloge komisij imeli upravi zdravilišč. Če se bodo v teh krajih ustanovili turistični odbori, bodo ti prevzeli vse dohodke komisij, ne pa tudi njih dolžnosti, da bodo morala zdravilišča pobirati nove takse, kar bo vsekakor škodovalo tujskemu prometu.

Pravilnik je tudi preveč podoben, kar nujno vodi v birokratizacijo. So pa v njem tudi mnoge neskladnosti. Nadalje so ti odbori

mного preveliki ter bi imeli po pravilniku 20 do 25 članov. Definicija pojma »gost« je preozka in bo povod za stalne pritožbe. Nezažljivo je rešeno tudi vprašanje taks. Če bomo zahtevali od zdravnikov takso, bodo v dveh letih naša zdravilišča prazna. Predpisi glede pritožne knjige so preveč komplicirani in nekateri celo popolnoma nerazumljivi ter upravno nemogoči.

Savska banovina je že lani izdala pravilnik o krajevnih turističnih odborih, a se je tako slabo obnesel, da so interesi v posebni deputaciji naprosili bana, da se izpremeni vsa uredba, ker je delo s turističnimi odbori nemogoče.

Rezultat vseh teh prizadevanj je bilo določilo čl. 18. pravilnika o proglasitvi turističnih mest, da morejo za dobo dveh let ostati v veljavi kljub uredbi še vse zdraviliške komisije ter da ima ban glede predpisa taks proste roke. Ministrstvo je namreč mnenja, da se bo v dveh letih videlo, če se je uredba v praksi obnesla.

Predlaga zato, da se krajevni turistični odbori ustanove kot posvetovalni organi občin, da se izdajo za zdravilišča posebna določila ter da se ves pravilnik o turističnih odborih vestno pregleda in odpravijo iz njega vse neskladnosti z veljavno zakonodajo.

V debato k referatu g. Gračnerja so posegli nato gg.: Lavtizar iz Kranjske gore, dr. Šarič iz Slatine-Radencev, inž. Miklavc iz Čateških toplic, župan Rozman iz Kranjske gore in dr. Šter.

Tretji referent, predsednik Zve-

ze gostilničarskih združenj g. Ciril Majcen, je poročal o

o našem gostinstvu in gostinskem šolstvu.

Orisal je stanje našega gostinstva in težave, s katerimi se mora boriti. V naši banovini je danes okrog 5200 gostinskih podjetnikov in postaja radi prevelikega naraščanja obratov konkurenca že preostra. Tudi davčna politika našemu gostinstvu ni prizanašala.

Zahteva, da se zgradarina za hotelska poslopja odpravi, ker so ravno tako potrebna, kakor tovarniška poslopja, ki so tudi prosta zgradarine.

Gostinski obrt je treba zaščititi pred sušmarstvom in je sploh nujno, da se ne izdajajo več nove koncesije, posebno ne za majhne, za turizem brezpomembne obrate.

Glede ureditve in izpopolnitve gostinskega šolstva ugotavlja, da ni napredovalo tako, kakor bi moralo. Podrobneje bomo o referatu g. Majcena poročali v naslednji številki, prav tako tudi o referatu dr. Cirila Pavlina o zimskem sportu.

Volitve

Nato so bili izvoljeni v poslovni odbor banovinskega turističnega sveta:

Ivan Gračner kot zastopnik zdravilišč;

Ciril Majcen kot zastopnik pogostinstva;

dr. Franc Šter kot zastopnik tujskoprometnega sveta v Ljubljani;

Ivan Šubie kot zastopnik tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru;

dr. Ciril Pavlin kot zastopnik zimsko-sportne zveze in avtokluba;

dr. Josip Pretnar kot zastopnik

planinstva, nadalje po en zastopnik železniške direkcije in poštne direkcije ter ravnatelj tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, dr. Ciril Žižek in Jos. Loos.

Za računsko preglednike pa so bili izvoljeni: dr. Hubert Souvan, dr. pravobranilec v p., inž. Ivan Barf, predsednik Touring-kluba in Ante Gnidovec, predsednik Ljubljanske smučarske zveze.

Po volitvah so prišli na vrsto samostojni predlogi.

Ravnatelj velesejma dr. Dular je govoril proti nameravani centralizaciji tujsko-prometne propagande in je omenil zanimiv zgled, kako bi taka propaganda izgledala, oziroma kaj more Slovenija od nje pričakovati. Omenil je biljen, ki ga je v francoščini izdal beograjski »Putnik« in ki ve že veliko povedati o beograjskem velesejmu, ki ga sploh še ni, ljubljanskega pa, ki deluje že 16 let, pa sploh ne omenja. Podal je tudi nekaj novih misli glede izvajanja tujsko-prometne propagande.

G. Šubie iz Celja je predlagal ukrepe proti onesnaženju Savinje po tovarniških iztokih, posebno spomenico pa je predložil v nujni potrebi revizije potniške tarife, g. Loos in g. Pinter iz Maribora sta se enkrat utemeljevala potrebo izboljšanja našega cestnega omrežja, ravnatelj dr. Tominešek se je zavzemal za večjo podporo aviaciji v Mariboru. O potrebi ureditve telefonskih in vremenskih poročil je stavil potreben predlog g. inž. Šlajmer iz Maribora, dr. Žižek pa je še enkrat poudarjal potrebo čimprejše zgradnje železniške zveze Slovenije z morjem.

S tem je bila lista govornikov izčrpana in je bila ob 13.30 zaključena seja banovinskega turističnega sveta.

Zasedanje gospodarskih zbornic v Beogradu

V dneh od 12. do 15. januarja je bila v Beogradu konferenca vseh trgovsko-industrijskih zbornic v državi. O konferenci je bil izdan naslednji kominike:

»Na konferenci se je najprej razpravljalo o novi uredbi o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet ter so bile sprejete razne pripombe k njej ter izdelano novo besedilo njenega 1. člena.

Mnogo pažnje in časa je posvetila konferenca uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov ter so bila v zvezi s tem formulirana razna vprašanja, ki se morajo rešiti ali vsaj avtentično raztolmačiti. Zlasti se je opozorilo na vprašanje stroškov (državnih taks), ki so jih morali v zadnjih letih plačati denarni zavodi v zvezi s kmetijskimi dolgovi in ki bi se morale priznati kot izdatki, ki se smejo prišteti glavnici dolga. Nadalje je konferenca opozorila na potrebna jamstva, da ne bodo izdajale občine neresnična potrdila, da je dolžnik kmetovalec.

Glede načrta uredbe o minimalnih mezdah je konferenca ugotovila naslednje svoje predloge: da se ta uredba ne izvede generalno, temveč postopoma s sodelovanjem gospodarskih zbornic ter za posamezne panoge gospodarstva. Ministrstvo za trgovino in industrijo naj skliče še eno konferenco zbornic, na kateri bi se razčistila nekatera v uredbi še ne rešena vprašanja. V Beogradu se naj ustanovi interministerialni forum za koordinacijo izvajanja te uredbe v posameznih banovinah. V tem odboru bi morali biti zastopniki delodajalcev in delojemalcev. Omogoči naj se sklepanje kolektivnih pogodb. Čl. 1. odst. 2 uredbe naj se črta, ker onemogoča uvedbo skrajšanega delavnika. Prav tako naj se črta čl. 7. uredbe, ker onemogoča najbolj učinkovito in najbolj moderno akordno delo.

V čl. 13. odst. 1. pa naj se vstavi mesto »polovica in polovica« tri četrtine in tri četrtine. Končno naj se v celoti črta člen 13. odst. 2., ker vsebuje prikrit poskus, da se uvede obveznost sklepanja kolektivnih pogodb.

Glede zakonskega načrta o gospodarskih zadrugah je konferenca ponovila svoje prejšnje pripombe ter kategorično naglasila, da zbornice ne zahtevajo nič drugega, kakor da so zadruge prave zadruge, oziroma da nabavljalne in konzumne zadruge oddajajo svoje blago edino le svojim članom, ne pa tudi nezadružnikom in da prodajne zadruge prodajajo samo proizvode svojih združnikov, ne pa tudi drugih. V nasprotnem primeru je treba postopati proti zadrugam kakor proti samostojnim trgovinam. To stališče ne vsebuje nič protizadružnega, temveč se hoče z njim nasprotno prisliti zadruge, da so verne nosilke združne misli, ne pa da pod firmo zadrug kupujejo kakor navadne trgovine.

Nato se je konferenca soglasno izjavila proti zakonskemu načrtu o pooblaščenih inženirjih, kakor je bil predložen Narodni skupščini. Konferenca smatra, da ta načrt kviri celotni sistem našega obrtnega zakonodajstva, da pomeni v tem pogledu precedenčni primer, ki se ne sme dovoliti in ki bi bil edinstven v Evropi.

Konferenca je razpravljala tudi o reviziji stečajnega zakona in zakona o prisilni poravnavi izven stečaja v zvezi s potrebo, da se izdajo za trgovce-dolžnike neki zaščitni ukrepi. To vprašanje bo na dnevnem redu tudi prihodnje konference zbornic.

Poleg tega je konferenca razpravljala še o naslednjih vprašanjih: povišanje samoupravnih davščin, obdačevanje izvoznikov z davkom na poslovni promet za blago, ki ga prodajo Prizadu, po-

speševanje izvoza moke, tečaj nemške marke, pomanjkanje organov za izvrševanje zakona o obrtih, neizvajanje navodil trgovskega ministrstva o obveznem izdajanju dovoljenj za gostinske obrte, trgovine na vasi, udeležba obveznih združenj na skupščinah, če niso plačali svojih prispevkov, izvolitev predsednika in podpredsednika združenj, knjige o uvozu in izvozu špirta, dnevnice članov davčnih in reklamacijskih odborov, plačilo premije za izvoz vina v Češkoslovaško, itd. O vseh teh vprašanjih so zavzele zbornice svoje stališče ter sprejele potrebne sklepe o korakih, ki se morajo zaradi njih pravilne rešitve storiti, v nekaterih pa so te korake tudi že storile.

Nemčija prodaja grški tobak naprej za devize

V Grčiji so zelo v skrbeh zaradi nadaljnega razvoja trgovinskih odnosov med Grčijo in Nemčijo. Grški aktivni saldo proti Nemčiji presega že dve milijardi drahem. Grki so ugotovili, da ne kupuje Nemčija v Grčiji tobaka le za lastno potrebo, temveč da ga prodaja naprej drugim državam za devize. Zato je grška vlada odredila, da se sme grški tobak izvažati le v države, s katerimi ima Grčija klirinške pogodbe. V druge države se bodo smeli izvažati grški izvozni izdelki le proti posebnemu dovoljenju Grške narodne banke.

Ze v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Politične vesti

V češkoslovaški vladi je prišlo do nesoglasij zaradi načrta o vojaški vzgoji mladine.

Mussolini je v izjavi dopisniku »Völkischer Beobachter« govoril tudi o demokraciji ter se povzel do naslednjih besed: »Demokracija je dovršila svojo misijo na svetu za vedno ter je samo še izvor korupcije. V sebi nosi bacil, ki je koristil boljševoizmu. Demokratski ustroj države je podoben pesku, naš ustroj pa je skala, katere vrh je iz samega granita.« Radovedni smo, kaj bi govoril Mussolini ameriškem listu, če bi ga ta naprosil za izjavo ob priliki začetka pogajanj za ameriško posojilo Italiji.

Posvetovanja Göringa z Mussolinijem so dokazala, da skuša Mussolini zopet uveljaviti svoj stari načrt, po katerem naj bi se s paktom štirih velesil oslabil vpliv francoske zunanje politike v Evropi, povečal pa vpliv Italije in Nemčije. Zato je glavno prizadevanje Mussolinija, da gentlemanški pakt z Anglijo ne bi poslabšal odnosov Italije z Nemčijo, temveč da bi se nasprotno os Berlin-Rim podaljšala do Londona. S tem bi bila Francija potisnjena v stran. V Angliji pa ne kažejo za te namene nobenega navdušenja in London še nadalje odklanja pakt štirih velesil na tej osnovi. Predvsem pa čaka London, kako stališče bodo zavzele posamezne velesile glede španskih dogodkov.

Sir Drummond, angleški veleposlanik v Rimu, je odpotoval v London s predlogi nemške in italijanske vlade na podlagi Mussolini-Göringovih posvetovanj. Nemčija in Italija predlagata sklenitev pakta štirih velesil, kateremu naj bi se kasneje pridružila še Poljska, čim bi bila sovjetska Rusija od sodelovanja pri tem paktu izključena. Nadalje predlagata Nemčija in Italija, da se začne pogajanja za likvidacijo španskega vprašanja, razdelitev surovin ter rešitev kolonialnega in drugih važnih vprašanj. Za ceno sprejema teh predlogov bi Nemčija v Španiji popustila.

Francoski časopisi pišejo, da še ni dozorel čas za pričetek gospodarskih pogajanj z Nemčijo, ker nemški tisk še vedno nadaljuje s svojimi napadi na Francijo, dr. Schacht pa je iz političnih razlogov odložil svoje potovanje v Pariz.

Francija in Rusija sta že odgovorili na angleško noto glede nemeševanja v španske dogodke. Obe sta pripravljene preprečiti vsak nadaljnji odhod prostovoljcev v Španijo, toda le pod pogojem, da tudi druge države store isto.

Enako se bo baje glasilo tudi odgovor Italije in Nemčije. Dobili bomo tako položaj, da bodo vse države izjavile, kako so pripravljene preprečiti vsako nadaljnje pošiljanje prostovoljcev v Španijo, ker pa bo vsaka čakala, da druga začne izvajati to obveznost, bodo prostovoljci še nadalje odhajali v Španijo, če seveda ne bodo države prisiljene, da pošiljanje prostovoljcev ustavijo. Kakor se namreč poroča tako iz Italije kakor iz Nemčije, je ljudstvo zelo nezadovoljno nad vmeševanjem v španske dogodke in v Italiji sta bila zaradi preveč glasnega protestiranja proti temu pošiljanju aretirana že dva fašistična poslanca.

Da ni ekstremna španska politika Nemčije in Italije preveč priljubljena, se vidi tudi iz poročil iz Avstrije, ki pravijo, da je Avstrija sicer glede Španije in tretje internacionale na isti liniji ko Italija in Nemčija, da pa na drugi strani noče zaradi tega stališča poslabšati svojih odnosov z Malo antanto in Francijo.

Na madridski fronti so bili zadnje dni posebno hudi boji za univerzitetno mesto, kjer so dosegli republikanci ponovno znatne uspehe. Manj uspešni pa so bili na južni fronti okoli Malage, odkoder javljajo nacionalisti ponovno o svojih uspehih.

Pred Madridom so dosegli republikanci pomemben uspeh ter obkolili posadko na griču Los Angeles, ki obvladuje daleč naokoli položaj. Nacionalisti pa so dosegli znatne uspehe pred Malago in po nekkih vesteh se Malaga ne bo mogla več braniti. Vlada v Valenciji pa je že poslala znatno pomoč v Malago in če pride ta pravočasno, bo najbrže mogoče padec Malage zadržati.

Turška vlada je sporočila italijanski vladi, da bo odpravila svoje poslanstvo v Adis Abebi.

Ustanovila se je Italijansko-nemška rudarska družba za eksploatacijo Etiopije z ustanovnim kapitalom 50 milijonov lir.

Denarstvo

Turistični dinar

»Jugoslovanski Kurir« poroča: V zvezi z bližnjo turistično sezono se bodo na pristojnih mestih začela v kratkem razpravljati vsa vprašanja, ki so v zvezi z našim tujskim prometom. Najbolj važno vprašanje je, kako zagotoviti obisk turistov iz držav, ki so svojo valuto devalvirale. Tu je zlasti velike važnosti vprašanje češkoslovaških turistov. Kakor se trdi v informiranih krogih, ni izključeno, da se bo turistični dinar, ki je veljal lani samo za turiste iz Nemčije, razširil tudi na druge narodnosti, zlasti pa na turiste iz Češkoslovaške.

Domače zavarovalnice in Feniks

Zveza zavarovalnic Jugoslavije je izdala na podlagi sklepa svoje plenarne seje z dne 15. januarja resolucijo, v kateri protestira proti določbi uredbe z dne 16. 12. 1936, da morajo plačati jugoslovanske zavarovalnice za dopolnitev manjkajočih premijskih rezerv pri Feniksu v 20 letih znesek 26.790.880 din. Protestirajo, ker ni poslovni uspeh zavarovalnic tako dober, da bi dovoljeval takšno obremenitev, ker je bila ta odločba izdana brez zaslišanja zavarovalnic, ker je tudi nepravična, saj niso imele zavarovalnice nobenih zvez s Feniksom, ker ni nobenega razloga, da se Feniks tretira na poseben način in ker je končno vsa uredba izdelana nestrokovnjaško, v upravo družbe pa so imenovani nestrokovnjaki, ki ne poznajo zavarovalne tehnike.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. januarja navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):
Zlata podloga se je povečala za 0'9 na 1630'4.
Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 36'4 na 604'15.
Vsota kovanega denarja se je povečala za 27'6 na 316'6.
Pesojila so se skupno znižala za 7'09 na 1687'2.
Razna aktiva so se povečala za 9'3 na 831'7.
Obtok bankoveev se je znižal za 144'5 na 5214'09. Povečale pa so se obveze na pokaz za 151'7 na 1856'09.
Razna pasiva so se pomnožila za 62'1 na 314'19.
Celotno kritje znaša 29'63 odstotkov, samo zlato pa 28'94 odstotkov.

Dolnjelendavska hranilnica je znižala obrestno mero za hranilne vloge od 1. januarja 1937 dalje na 3%.

Češkoslovaška narodna banka bo tudi za leto 1936 izplačala 6% dividendo.

Grčija namerava pospeševati ustanavljanje domačih zavarovalnic, da bi s tem preprečila odliv kapitala v tujino. Računa se, da gre na račun zavarovalnih premij v tujino letno za 1,2 do 1,5 milijona funtov, dočim se vrača v obliki plačanih zavarovalnin samo polovica tega kapitala.

Grčija dovoljuje potnikom, da smejo vnesti v Grčijo samo za 1000 draham grškega denarja. Večji zneski se morajo vplačati na vezani račun pri Grški banki.

Zlata podloga Madjarske narodne banke je narasla v l. 1936 od 121,2 na 132,75 milijona pengov. Zlata podloga se je povečala od 78,9 na 84, devizna pa od 33,3 na 42,3 milijona pengov.

Madjarska narodna banka je objavila, da bo sprejemala tudi srebrni denar samo z odbitkom 10% od veljave uradnega valutnega tečaja. Drug tuji droblj ne bo več sprejemala.

Zlata podloga Nizozemske banke se je po izkazu z dne 11. t. m. povečala za 50 milijonov goldinarjev, ki jih je dal izravnalni fond. Dosedaj je dal ta fond banki že za 200 milijonov zлата.

Vse dividende v Združenih državah Sev. Amerike so dosegle v l. 1936 vsoto 3.500 milijonov dolarjev, dočim so znašale v l. 1935 samo 2415 milijonov dolarjev.

Promet na ljubljanski borzi v letu 1936

Devize

V letu 1936 je bil dosežen skupni devizni promet v višini din 240.470.000, kar je sicer za dinarjev 29.568.000 več ko l. 1935., kar pa je vseeno manj, kakor se je pričakovalo z ozirom na izboljšanje in urejevanje denarnih razmer v naši državi. Kajti porast deviznega prometa je bil v letu 1935 za 42 milijonov dinarjev večji ko v letu 1934, v tem letu pa zopet za 43 milijonov večji ko l. 1933. Procentualno je torej dvig prometa v primeri s prejšnjimi leti nazadoval.

Največji mesečni devizni promet izkazuje v l. 1936 februar s skoro 30 milijoni dinarjev. Nasprotno pa je zlasti v novembru in decembru 1936. leta zaznamovati največji padec deviznega prometa, za več ko 51 milij. din.

Valute

V letu 1936. ni bilo sploh nobenega valutnega prometa, v letu 1935 pa le za 17 tisoč dinarjev.

Efekti

Totalni promet v efektih je znašal leta 1936 vsega 27.035 kosov v skupni vrednosti din 987.598'82, torej porast za 24.550 kosov in za din 429.739'62 več ko v l. 1935.

Od skupnega prometa odpade na državne papirje 1564 kosov v vrednosti 489 tisoč dinarjev in na akcije 25.471 kosov v vrednosti 499 tisoč dinarjev. Izmed državnih efektov je bil največ trgovan 7% Blair v vrednosti 129 tisoč dinarjev, za tem pa vojna škoda v vrednosti 129 tisoč dinarjev, dočim od privatnih efektov največ Ljubljanska kreditna banka v vrednosti 209 tisoč dinarjev in Privilegirana agrarna banka v vrednosti 178 tisoč dinarjev poleg Narodne banke, katere je bilo vključeno za 112 tisoč dinarjev. Veliko število komadov pri akcijah pojasnjuje dejstvo, da je v omenjenem številu oziroma prometu všteta tudi »Tekstilana« d. d. Kočevje z zgolj registracijskim zaključkom 20.880 kosov v vrednosti le din 208'80.

Na splošno je bilo v letu 1936. znatno več povpraševanj po državnih vrednostnih papirjih, osobito po investicijskem posojilu, katerega pa ni bilo mogoče dobiti na tukajšnjem trgu v zadostni meri z ozirom na zahtevo, da so bili iskani le večji komadi.

Blagovni promet

Zito:

Skozi vse leto 1936. je kazala žitna trgovina v naši banovini znake težke stagnacije in zmanjšanja konsuma. Vzrok temu pojavu pa tiči predvsem v tem, da je v l. 1936. začela družba Prizad (Priv. akc. dr. za izvoz zem. proizvoda, Beograd!) sama direktno prodajati in dobavljati žito našim podeželskim občinam. Trgovina, ki je že dotlej preživljala v žitni stroki najtežje čase, je bila s tem še bolj občutno prizadeta in začela dobesedno propadati. K tej krizi je dokaj pripomoglo tudi dejstvo, da so naši mlinci izgubili dosedanja naročila, ker so pričeli zahajati k nam zastopniki raznih židovskih velemlinov in tvrdki ter prodajali v naših podeželskih krajih moko in žito na drobno t. j. po par vreč. Koncem leta 1936. t. j. od novembra dalje pa je bilo zbog nastopivšega mraza onemogočeno vsako mletje našim mlinom, ker je voda sproti zmrzovala, obenem pa so bile tudi turbine nekaterih mlinov pokvarjene, med tem ko je v vročem poletju par mesecev zopet tako primanjkovalo vode v strugah, da so mlinci morali ustaviti. Vse to je tudi slabo vplivalo za trgovino.

Skupni žitni promet v letu 1936

je znašal komaj 106'5 vagona v vrednosti din 1.245.000 in je tedaj napram letu 1935 nazadoval za 51 vagonov v vrednosti din 425.000 ali za približno eno četrtino!

Moke je bilo v letu 1936 zaključeno le 2'5 vagona v vrednosti ca. 45 tisoč dinarjev, dočim v letu 1935 tri vagona v vrednosti okoli 63.000 dinarjev.

Pravkar navedene številke dovolj zgovorno pričajo o velikih revščinah, s katero se ubija naša banovina, ki je doživela lani tudi eno najslabših letin v vsej državi! Edino, kar je lani obrodilo dobro, je bila repa, zelje in krompir poleg fižola, ki pa se ne morejo prodati v južne kraje, ker ima Vojvodina sama več ko dovolj krompirja, pa tudi fižola, celo za izvoz. Po računih strokovnjakov bi morala naša banovina zbog slabe letine 1936 uvoziti vsaj 1000 do 1500 vagonov žita in moke več kot leta 1935/36. Ker pa je dežela sila obubožana in skoroda prezadolžena, je navezana le bolj na podporo vlade, oziroma na pomoč znane socialne akcije, ki jo vodi socialno ministrstvo po Prizadu. Trgovina čimbolj peša, medtem ko se znane »uputnice« dajajo v čedalje večjem številu našim občinam.

Les:

Tudi lesna kupčija se lani nikakor ni mogla razviti v oni meri, kot bi bilo z vso gotovostjo pričakovati vsaj po ukinitvi sankcij proti Italiji, ki so zlasti Sloveniji prizadejale nepopravljivo škodo. Vse je čakalo preorientacije in ni delalo na zalogo. Veleindustrija je počasi pričela pridobivati angleški ter nemški trg, ki sta pa zahtevala znatno boljšo izdelavo in strukturno linejši les. Vsemu temu seveda ni mogla odoleti manjša industrija, ki je imela še dokaj starega blaga v zalogi, prirejenega po italijanskih zahtevah, oziroma po »Uso Trieste« ter se pač ni mogla tako hitro preorientirati, kakor veleindustrija. Začetkom leta 1936 so bile tudi cene neprimerno nizke in nič kaj dobri izgledi za poznejši izvoz, ki je sledil koncem lanskega leta predvsem v Anglijo, zlasti pa v Nemčijo. Seveda pa je

bila to bolj konjunkturalna doba zgolj prehodnega značaja, vsaj kar se Nemčije tiče. Zadnji tedni (letos!) so nas v tem pogledu docela prepričali. Cene so medtem sicer nekoliko poskočile, mestoma povsem nepričakovano visoko, vendar pa ni upanja za ustaljenost teh boljših cen. Kajti upoštevati je treba dejstvo, da je bilo faktučni povzročitelj zvišanja cen na eni strani zmanjšanje zalog lesa severnih evropskih držav z Rusijo vred in pa veliko povpraševanje po našem lesu s strani Nemčije. Kajti ona je doslej kupovala večidel pri severnih državah, in sicer redno proti zlatim devizam, katerih pa Nemčija trenutno nujno potrebuje bolj za svoje oboroževanje. Nasprotno pa je Nemčija pri nas marsikaj nakupila zgolj s kompenziranjem dobav strojev in aparatov. Sedaj je nemški trg za dogleden čas že saturiran z našim lesom! Ostane nam le še angleški trg, ki pa je delj časa še vedno nedostopen našim malim industrijam zbog prevelikih zahtev tako glede kvalitete kot izdelave lesa. Razen tega nam je tako rekoč zaprt naš največji naravni trg, t. j. italijanski, katerega pa smo baš s sankcijami temeljito zapravili. Kolikor je še pri nas kaj blaga v zalogi, je izključno za laški trg sposobno in le žal, da se še vedno ni uredil izvoz v tej smeri. Ko pride do tega, bo obubožana Slovenija globlje zadihala in naši gozdovi bodo z lahkoto preživljali neštete brezposelne in kmečke delavce.

Z ozirom na gori omenjena dejstva je razumljiv porast prometa na naši lesni borzi, ki izkazuje v letu 1936 totalno 214 vagonov v skupni vrednosti din 2.829.000, tedaj v primeri z letom 1935 več 61 vagonov v skupni vrednosti din 1.355.000.

Od tega je bilo samo hrastovih frizov zaključeno 96 vagonov v vrednosti din 1.734.000, hrastovih plohov 40 vagonov v vrednosti din 440.000 ter desk smreka-jelka 38 vagonov za din 412.000. Večji del frizov in plohov je bil izvožen v Nemčijo, deloma pa v Anglijo in Levanto. V oglju ni bilo lani nobenih zaključkov.

Pred važnimi izpremembami v družbi „Ta-Ta“

Zagrebski »Jugoslovenski Lloyd« poroča:

Po vesteh, ki smo jih dobili, bo prišlo v vrstah delničarjev družbe »Ta-Ta« do velikih izprememb. Paket delnic, ki je bil v rokah dr. Mayerja iz Zagreba in direktorja Franica iz Beograda, bi imel priti v roke skupine »Ta-Ta« v Pragi, in sicer gg. dr. Emila Fischerja, Rudolfa Taussiga, Franca Steuerja in Karla, vseh v Pragi ter tvorničarja Františka Kleišnyja iz Warnsdorfa. Na ta način naj bi prešla popolna kontrola v tem podjetju v roke tuje skupine, ki bo verjetno tudi vsa važnejša nameščenška mesta zasedla s svojimi zaupnimi strokovnjaki iz Prage. V ta namen je zahtevala »Ta-Ta« v Beogradu od pristojnih oblasti dovoljenje za poselitve za svojega novega šefa nabavnega oddelka, za g. Josipa Skoupeša, ki je baje iz Prage, ter za svojega novega šefa prodajnega oddelka Bardosyja Emila. Iz istega informiranega vira izvememo, da bodo postopoma še poklicani na delo v Beograd tudi drugi za to delo usposobljeni tujei. Naš sotrudnik je obiskal predsednika družbe »Ta-Ta« g. gen. dir. Latkovića, ki mu je prijazno izjavil, da se v resnici pripravljajo neke izpremembe v vrstah

delničarjev »Ta-Te«, toda da se o tem šele vodijo pogajanja. Podobne izjave so dali tudi direktorji Preslice d. d. gg. Wiener sen. in Spreuregen.

Gospod Kleišny František, zastopnik skupine iz Prage, biva te dni v Zagrebu ter je verjetno, da je njegova navzočnost v ozki zvezi s temi pogajanjimi. Sicer pa je ta gospod interesiran na neki tekstilni industriji v Zagorju ter indirektno tudi pri nekem znanim denarnem zavodu v Zagrebu.

Kakor na drugem mestu sporočamo, je trgovinsko ministrstvo potrdilo odločbo uprave mesta Beograda o prepovedi poslovanja tvrdke »Ta-Ta« ter bodo zato vse te kombinacije aktualne, ko reče svojo končno besedo o tem državnem svet.

Odgovornost za popolno točnost vseh teh informacij prepuščamo seveda »Jugoslovenskemu Lloyd«.

Nabava.

Nabava dveh blagajn štev. 3. — Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje dobavo dveh stoječih blagajn štev. 3, ki morajo biti zalite z železobetonom. Ponudbe se sprejemajo do 23. januarja do 11. ure. Pogoji so na vpogled v ekonomskem odseku direkcije.

Razširjenje kontrole uvoza

Finančni minister je izdal sklep, po katerem se uvozna kontrola razširi še na 6 predmetov, in sicer na amonijev nitrat, gotova zdravila in vse kemične ter lekarniške proizvode, na umetne organske barve, goste svilenke tkanine, aluminij, kovan in valjan, v ploščah ali palicah, parne sesaljeke, parne turbine, na drugem mestu ne omenjene parne stroje, motorna vozila in motorne drezine ter na vsa motorna vozila, pri katerih se dobiva pogonska sila z izgorevanjem nafte, petroleja, bencina, gazolina, generatorskih kuriv itd.

Te predmete smo uvažali največ iz Švice in je z novo odredbo udarjena najbolj Švica, ki nam je odpovedala klir. dogovor. Uvozna kontrola za te predmete se začne 28. januarja. Kakor hitro bi prišlo do sporazuma s Švico, bi se uvozna kontrola na te predmete odpravila.

Ne ravno verjetna vest

V nekih zagrebških listih so bila objavljena obširna poročila iz Dunaja, v katerih se poroča, da se namerava ustanoviti skupna trgovinska centrala ali neke vrste kontrolni urad za medsebojno trgovino med Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Priprave za to centralo so baje že napredovale v tej meri, da je bila na Dunaju prva konferenca zastopnikov vseh štirih držav. Iz Beograda pa se te vesti demantirajo ter se zlasti poudarja, da se iz Jugoslavije noben zastopnik ni udeležil te konferenec. Sicer pa to ni nič novega, ker je to že predlagala Italija. Ni pa na vse zadnje izključeno, da do takšnega sodelovanja v resnici pride.

Važna razzodba glede srečk razredne loterije

Kolektor Pavlović v Beogradu je poslal pred žrebanjem srečke razredne loterije ljudem, o katerih je bil prepričan, da bodo srečke tudi plačali. Tako je poslal četrtinsko srečko tudi nekemu znancu. Ta ni poslal ne denarja za srečko, niti je ni vrnil.

Zgodilo pa se je, da je baš ta srečka zadela, in sicer dobiček v znesku 50.000 din, da bi odpadlo na četrtinskega lastnika srečke 12.500 dinarjev. Imejtelj srečke je nato tudi dvignil svojih 12.500 dinarjev. Kolektor Pavlović je nato imejtelja srečke tožil, da mu plača vseh 12.500 din, ker ni bila srečka njegova, ker je pač še ni plačal. Okrožno sodišče v Beogradu pa je bilo nasprotnega mnenja ter je tožbo kolektorja odbilo, ker da nikakor ni prepovedano nakupovati srečk na obroke. Če je plačal kupec srečke pred ali po žrebanju, je brezpomembno, ker prodajalec ne more vzeti srečke nazaj, temveč more zahtevati le njeno plačilo.

To razzodbo sta potrdila tudi apelacijsko in kasacijsko sodišče, da je ta razzodba pravomočna.

»Službeni list«

banske uprave Dravske banovine z dne 20. januarja objavlja: Pravilnik o faksah verskih in vakufsko-meariških organov islamske verske zajednice — Pravilnik o skladu za oljnato semenje — Objavo banske uprave o pobiranju občinskih davščin za občino Oselico — Razne razglase sodišč ter razne druge objave.

Zunanja trgovina

V novembru se je proizvelo zlata v borskih rudnikih 249 kg, v drugih pa 52 kg in 944 g, torej skupno 302 kg.

V Anversu se namerava ustanoviti borza za južno sadje.

Krupp je v Essenu ustanovil z 20 milijoni mark ustanovne glavnice tvornico za izdelovanje sintetičnega bencina. Istočasno pa se je ustanovila v Essenu še druga nekoliko manjša tvornica za izdelovanje umetnega bencina.

Dobave - licitacije

Komanda mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 28. januarja ponudbe za dobavo 20.000 kg žizola.

Direkcija drž. rudnika v Ugljeviku sprejema do 28. januarja ponudbe za dobavo raznega električnega materiala.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 8. februarja ponudbe za dobavo ventilov; do 4. februarja za dobavo električnih svetilk, 900 m kabela, raznega ročnega orodja ter strojev za paljenje min.

Direkcija drž. rudnika Ljubija sprejema do 1. februarja ponudbe za dobavo volmetra in busole.

Direkcija drž. rudnika v Kreki sprejema do 8. februarja ponudbe za dobavo 1.000 kg bencina; do 15. februarja za dobavo električnih varovalk.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 5. februarja ponudbe za dobavo raznega železa, pločevine, jekla, barv, čopičev itd.

Artilerijsko-tehnični zavod mornarice v Tivtu sprejema do 5. februarja ponudbe za dobavo razne pločevine, žice, sode, mila, raznih čistil itd., dalje 200 m platnenih cevi, raznega sukanca, merlina, krp in bombaževine za čiščenje, glicerina, industrijskega petroleja, čistega in denaturiranega spirita, ocvrte masti, smole, gumijastih cevi itd.

Licitacije:

Dne 1. februarja bo pri Direkciji šum v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo jeklenih tračnic, žebeljev za tračnice, vijakov, spojnic ter kompletnih skretnic za tračnice.

Uprava VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku sprejema do 8. februarja ponudbe za dobavo 60.000 kg žvepla, 24.000 kg olja za kamniktit, 4.000 kg olja in 500 kg masti za stroje ter 5.000 m bombažnega platna američana.

Dne 4. februarja se proda pri Direkciji šum v Zagrebu kostanjev les ter kostanjeve, bukovne in hrastove cepanice.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

KLISEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna **ST. DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13**

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravnano postopanje o premoženju posestnika **Konrada Čeha** v Sp. Porčiču. Poravnalni komisar **Ilaunig Ožbalt**, poravnalni upravnik odv. dr. **Stupica** v Sv. Lenartu. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Sv. Lenartu v Slov. goricah dne 25. februarja ob 10. Rok za oglasitev do 13. februarja.

Nadalje je uvedeno poravnano postopanje o premoženju **Ivana Štiberca**, trgovca v Mariboru. Poravnalni komisar dr. **Lešnik**, poravnalni upravnik odv. dr. **Štefanovič**. Narok za sklepanje poravnave dne 18. februarja ob pol 12. Rok za oglasitev do 13. februarja.

Končno je poravnano postopanje tvrdke »Dentalije« **Franjo Kokolj** v Ljubljani ter posestnika **Suwe Vojteha** v Zg. Šiški.

Potrija se prisilna poravnava, ki jo je sklenil trgovec **Ivan Dular** s svojimi upniki.

Zakaj te nerednosti?

Trgovec iz mesta nam piše:

Uslužbeni davek

Davčna uprava je obvestila davkoplačevalce, ki plačujejo ta davek s taksnimi znamkami, da predložijo v svrhu kontrole do konca tega meseca davčne knjižice. Če pa pošljemo te knjižice na davčno upravo, se nam šele tam pove, da je treba plačati tudi še neki dopolnilni davek. Torej ne opraviš vse naenkrat, temveč moraš še enkrat zgubiti čas. Ali ne bi bilo praktično in umestno, če bi davčna uprava že pri prvem opozorilu opozorila tudi na ta dopolnilni davek? Seveda pa bi morala tudi povedati, od katere vsote se zaračuna in če se tudi ta davek enostavno plača s taksnimi znamkami ali v gotovini. Od časa do časa se oglašajo kateri finančni preglednik v trgovinah, ta pa zaračuna ta davek zopet po nekem drugem ključu, ki nam je nerazumljiv.

Torej malo več točnosti in pa takojšnje pojasnilo!

Davčna uprava naj nam tudi pove, kakšno kontrolo ima glede teh uslužbencev.

Nelojalna konkurenca

Tudi o tem bo treba enkrat spregovoriti, čeprav imamo tudi poseben zakon o nelojalni konkurenci. Nekaterim mladim elementom bo treba dopovedati, da ne smejo kar samovoljno počenjati, kar se jim zljubi.

Fr. Zelenik:

Na pot k samostojnosti

18 let je preteklo, kar nam je usoda naklonila politično svobodo. Pozabila pa je ob enem nakloniti nam duševno in gospodarsko samostojnost. Duševno hlapčujemo še danes, kakor nas je naučila pokojna Avstrija in gospodarsko ni dosti bolje, kakor je bilo nekaj. V gospodarstvu vladajo na naši zemlji tuji in njihova glavica, našo delovno silo porabljajo le za slaba dela, na boljših mestih je zaposlen tujec in v tujino gre dobiček. V tem oziru se ni nič izpremenilo, oziroma se je izpremenilo le toliko, da je v raznih teh jugoslovanskih industrijah udeleženih nekaj naših ljudi kot upravnih svetnikov, kolikor jih niso taka podjetja izrinila potem, ko so se že dobro vsedla pri nas in jim naši svetniki v firmi niso bili več potrebni.

Takšna je resnica. Če se hočemo otresti svojega suženjstva, si moramo resnico ogledati in povedati.

Ako je pa kako podjetje res v naših rokah, mu delajo tuji vse mogoče težkoče. Naš človek je denarno navadno šibek, pa si ne more privoščiti potrebne obsežne reklame itd. Tuje podjetje ga skuša izpodrinuti z obsežno reklamo, ki mnogokrat ni tankovestna niti lojalna, našemu podjetju pa se skušajo izpodkopati temelji s cenovno politiko in na druge načine, tudi s tožbami itd. Naš človek ali obnemore in preneha ali pa nazadnje proda svoje podjetje tujcem, samo da se izogne velikim težavam. Ako pa vseeno kljubuje, mu skušajo tuji na vsak način zagreniti delo in veselje do boja. Še tako skromno reklamo smatrajo za škodljivo, jo označujejo za umazano in ne vem za kako še, čeravno ta skromna reklama ni nikako slepilo, nikako zavajanje potrošnika, kateri bi bil z uporab-

N. pr.: Blago, ki stane v tovarni din 18[—], se ponuja po izložbah po din 18⁵⁰. Takih primerov je mnogo. S tem prisilijo konkurenco k enakim ukrepom. Zgodi se pa tudi, da potem kdo iz revanše ponuja blago še po nižji ceni. Ljubljana je morda 100 ali še več let slovela kot eno najsolidnejših mest v vsej nekdanji veliki Avstro-Ogrski. Žalobog so se pa vrinili v trgovino tudi elementi, ki kvarijo cene in ugled trgovstva. Morda bo kdo teh mladih ta članek čital. Sicer bo treba o priliki govoriti bolj razumljivo.

Luksuzni davek

Pripravlja se nekaka revizija glede tega davka. Pred leti smo ga že imeli, potem so ga odpravili, pa zopet na novo uvedli in povišali. Sedaj imamo zopet nekako revizijo. Kako so se pa lotili tega vprašanja, dokazuje naslednji primer: Centrala za šivalno svilo mi je poslala račun. V njem pa omenja, da veljajo cene v računu le tedaj, če ji ne bo treba naknadno doplačati na luksuzni davek. Tako torej! Danes kupim blago, ki ga moram event. prodati, ne vem pa za gotovo, koliko me velja in če ne bom moral pozneje, ko se to vprašanje uredi, na blagu doplačati. Res daleč smo že! Gospodje, ki delajo take zmede, res nimajo nikake trgovske prakse niti razumevanja za trgovske potrebe!

bi lahko prodajali svojim odjemalcem. Trgovstvo bi podpiralo samega sebe, koristilo bi sebi in svojim odjemalcem. Sedaj dela za koristi tujece! Ali ni človek samemu sebi najbližji!

Pri nas smo v tem oziru jako zaostali. Drugje imajo trgovske združbe velike industrije v svojih rokah in delajo te industrije v ogromnem obsegu. Kar je mogoče druge, je mogoče tudi pri nas, le volje in vztrajnosti je treba. Razmišljajte o tem!

Kje je zapisano in kje je rečeno, da bi se morala stvar omejevati samo na okoliš, kamor sega naš glas?

Trgovstvo prav dobro ve, da složno more kaj doseči, zaveda se pa tudi prav dobro svoje naloge: Koristi sebi in svojim odjemalcem! Trgovstvo se mora posluževati vseh pripomočkov in prilik, s katerimi more dosežati svojo nalogo.

Nekdaj smo se učili: Der Nutzen liegt im Einkauf. Danes rečemo v svojem jeziku: Zaslužiti moram pri nakupu, ne pri prodaji. Da boš pa res zaslužil pri nakupu, nabavi, bi naj bil dobiček fabrikan-tov. To je mogoče doseči tudi pri nas, kakor so dosegli tovariši trgovci pri drugih narodih v ogromnem obsegu.

Doma in po svetu

Vse jugoslovansko, pa tudi tuje časopisje kaže veliko vnemo, da bi poročalo o sestanku dr. Stojadinovića z dr. Mačkom. Toda sestanek se je vršil med štirimi očmi in zato se o njem ne izve nič pozitivnega. Vendar pa vsi listi podarjajo, da je zaradi tega brezlički sestanek pomemben, ker sta si mogla oba voditelja obeh najmočnejših strank odkrito povedati svoje poglede in zahteve glede notranje-politične situacije. Splošno pa presojajo vsi listi sestanek optimistično, čeprav ne prikrivajo, da bo treba premagati še velike težave, preden v resnici pride do sporazuma.

Minister dr. Krek je na nedeljskem shodu JRZ potrdil, da bodo prve volitve, ki bodo razpisane, volitve v avtonomne mestne občine. Nadalje je izjavil, da hoče vlada popolnoma izvesti načelo najpopolnejše samouprave. Občine in banovine naj upravljajo vse, kar je njihovega in kar zmorejo svobodno v lastnem delokrogu, ker bo potem enotna državna politika, nadzorstvena oblast v vseh banovinah pa tem bolj učinkovita.

V beograjskih političnih krogih se govori, da izdeluje neka skupina v Zagrebu načrt o ureditvi države na podlagi korporativnega sistema, za katerega so se izjavili tudi katoliški škofje.

Dr. Peter Zenki, reformator češkoslovaškega socialnega skrbstva, je prišel v Ljubljano, kjer je imel že dve sijajno obiskani predavanja. Imel je tudi več sestankov z voditelji našega socialnega zavarovanja. Uglednega češkoslovaškega socialnega delavca iskreno pozdravljamo ter smo prepričani, da bo njegovo bivanje v Sloveniji imelo pozitivne posledice za naše socialno zavarovanje.

Zveza jugoslovansko-bolgarskih lig je bila v nedeljo ustanovljena v Beogradu. Od Slovencev so v osrednjem odboru: predsednik zbornice Ivan Jelačin, novinar Rasto Pustoslemšek, bivši minister dr. Niko Zupanič, častnik Vekoslav Pucar ter iz Maribora odvetnik dr. Vekoslav Kukovec in prof. Jan Šedivy.

Pri volitvah v zagrebško podružnico Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov je dobila lista, ki je simpatizirala z dr. Mačkom 74 glasov, nasprotna lista pa 186 glasov. Volitve so bile tajne.

Ker je bil za predsednika zbornice v Skopju izvoljen industrialec, so začeli trgovci akcijo za ustanovitev ločene trgovinske zbornice.

Z območja trgovinske zbornice v Novem Sadu se je letos izvozilo okoli 12.000 metrskih stotov hmelja. Okoli 2000 stotov hmelja znašajo še zaloge.

Apatinska pivovarna, najstarejša pivovarna v državi, je s 1. januarjem popolnoma ustavila svoje delo in odpovedala vsem svojim delavcem in nameščencem. Industrija celuloze, d. d. v Drvarju je začela obratovati. Njena letna kapaciteta znaša 1.800 vago-

nov. Čeprav je tvornica komaj začela obratovati, je že dobila iz USA naročil za 500 vagonov celuloze. Zelo pa se zanimajo za našo celulozo tudi Francozi, ki so pripravljeno kupiti vso našo proizvodnjo do 1. 1939. Pri tem bi plačali za 15-20% višje cene, kakor veljajo na svetovnem trgu.

Nemški propagandno ministrstvo je določilo Beograd kot središče nemške poročevalske službe za ves Balkan.

Nemški londonski veleposlanik v Ribentrop se baje ne bo več vrnil na svoje mesto. Baje je glavni razlog v tem, ker je ob svojem prihodu v London zadrževal Baldwinu, da ne pride do nemško-japonske vojaške zveze, kmalu nato pa je bila ta zveza sklenjena.

Nemški tisk grozi, da bo začela ena nemških radijskih postaj širiti alarmantne vesti o Franciji, če ne bo prenehala francoska radijska postaja v Strasbourgu s svojimi netočnimi poročili o stanju v Nemčiji. Posebno se nemški listi hudujejo, ker oddaja strasbourška postaja ta poročila v nemškem jeziku.

Neko nacionalistično letalo je vrglo na francoski rušilec pet bomb, od katerih pa nobena ni ladje zadela. Francoska vlada je zato odredila, da francoske ladje na vsak napad takoj reagirajo z orožjem. Obenem je poslala v španske vode še 5 bojnih ladij.

Katalonska in madriška vlada pripravljata v Parizu veliko razstavo španske upodabljalno umetnosti.

Tudi ameriški letalci potrjujejo, da so Rusi glede letalstva visoko nad Nemci. Tako pripoveduje ameriški letalec Acosta, ki je bil mesec dni v službi madriške vlade, da so se nemški letalci pokazali zelo pogumne, kadar ni bilo ruskih letalcev, da so se pa takoj umaknili, kakor hitro so se ti pojavili. Rusi da so najpogumnejši in najboljeje letalci ter je njih zračna premoč nad Nemci znatna. Svoje poročilo je zaključil Acosta z besedami: V zraku nad Madridom se ne borita srp in ključasto križem, temveč Rusi z Nemci. Acosta tudi pravi, da je ruski oddelek v Španiji od vseh oddelkov najbolje organiziran. Od Špancev niso zahtevali nič drugega, kakor da jim pomagajo izkrcavati blago, ki so ga pripeljali ruski parniki. Vse potrebno so pripeljali s seboj: topove, tanke, letala, živila, municijo in celo lesene barake, ki se dajo hitro sestaviti.

Vojaški strokovnjak, ki ga je poslal londonski »Daily Telegraph« v Španijo, poroča, da so španski dogodki dokazali, da se moderno orožje zelo precejneje. Bombardiranje z letali je sicer za prebivalstvo zelo grozno, vojaško pa ne pomeni dosti. Le izjemoma se je posrečilo letalcem, da so zadeli z bombami vojaške objekte. Tem večje pa so izgube med letalci. Tudi tanki se niso tako obnesli, kakor se je pričakovalo. Zlasti manjše tanke more pehota zelo lahko uničiti. Zato so tudi izgube posadk tankov zelo velike in zato se vojniki vedno bolj branijo, če so določeni kot posadka tankov.

Novi sovjetski proračun znaša 102 milijardi rubljev.

Radio Ljubljana

Četrtek, 21. januarja. 12.00: Odmevi iz Amerike (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Lahka solistična glasba (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Skladbe Johanna Straussa (radijski orkester) — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije — 19.50: 10 minut zabave (Bogdan Melihar) — 20.00: Tamburški orkester — 20.50: M. Ravel: Bolero (plošče) — 21.10: Violinski koncert ge. Lotte von Baumgarten — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Petek, 22. januarja. 11.00: Solska ura: Kako so si narodi delili svet — dialog (dr. Branko Vrčon) — 12.00: Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Operna glasba (radijski orkester) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zena po trgovskem in obrtnem zakonu (ga. dr. Capuder) — 18.20: Saint Saëns: Zivalski karneval (plošče) — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Srbska kraljica Jelena Anžuvanska — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Večer lahke in narodne glasbe. (Sodelujejo: Stanko Avgust, Svetozar Banovec, Vekoslav Janko.) Vmes igra radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Jakl: Slovenski biseri I, II, III — Verbič: Večerno žuborenje — 22.30: Angleške plošče.

Trgovec, vsestransko naobražen, želim mesto kot poslovodja ali skladiščnik. Položim 50.000 Din kavcije v gotovini. Cenj. ponudbe na upravo Trgovskega lista pod „Din 50.000.“